

ZAWARTOŚĆ OPRACOWANIA

1. OŚWIADCZENIE
2. OPIS TECHNICZNY
3. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA
4. UPRAWNIENIA I PRZYNALEŻNOŚĆ DO ZPOIA
5. ZAŁĄCZNIKI
5. INFORMACJA BIOZ
7. CZĘŚĆ RYSUNKOWA - stan istniejący

1. Plan sytuacyjny	1:1000
2. Przekrój a-a	1:50
3. Przekrój b-b	1:50
4. Rzut	1:50
5. Elewacja pd	1:50
6. Elewacja wsch	1:50
7. Elewacja pn	1:50
8. Elewacja zach	1:50

8. CZĘŚĆ RYSUNKOWA - stan projektowany

9. Elewacja pd	1:100
10. Elewacja wsch	1:100
11. Elewacja pn	1:100
12. Elewacja zach	1:100

9. CZĘŚĆ RYSUNKOWA - kolorystyka elewacji

13. Elewacja pd	1:100
14. Elewacja wsch	1:100
15. Elewacja pn	1:100
16. Elewacja zach	1:100

OPIS TECHNICZNY
do
projektu budowlanego remontu elewacji
kościół filialnego p.w.św.Anny w Babinku,
74-111 Lubanowo, gmina.Banie
nr działki 71 obr.Babinek
Rejestr zabytków A-160 z dn.19.01.2004 r.

1. Podstawa opracowania.

- 1.1. Umowa zawarta pomiędzy Parafią Rzymskokatolicką p.w.św.Judy Tadeusza Lubicz 40a, 74-120 Widuchowa, a firmą Projektowanie Architektoniczne mgr inż. arch. Hanna Balcerek z siedzibą ul.H.Pobożnego 10/15 Szczecin.
- 1.2. Wytyczne konserwatorskie ZN-422/104/W/2009 z dnia 17 czerwca 2009 r. wydane przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Szczecinie.
- 1.3. Wytyczne konserwatorskie do prac remontowo-konserwatorskich Znak D6-a L.dz.233/2003 wydane dnia w października 2003 r. przez Kurię Metropolitalną Szczecińsko-Kamieńską, aktualizacja z dnia 26.06.2009 r. dokonana przez Diecezjalnego Konserwatora Zabytków.
- 1.4. Badania elewacji i program prac renowacyjno-konserwatorskich opracowane przez dr. Henryka Zyzika w czerwcu 2009 r.
- 1.5. Wizja lokalna na obiekcie oraz dokumentacja fotograficzna.
- 1.6. Inwentaryzacja elewacji oraz pomocniczo inwentaryzacja rzutu i przekroje kościoła wykonane w czerwcu 2009 r. przez Pracownię Projektową Projektowanie Architektoniczne mgr inż arch. Hanna Balcerek.
- 1.7. Mapa zasadnicza w skali 1:1000.
- 1.8. Decyzja o warunkach zabudowy Nr GK-7331/6/2009 z dnia 6 lipca 2009 r. wydana przez Wójta Gminy Banie.
- 1.9. Odpis z księgi wieczystej (kopia).
- 1.10. Pozwolenie na prace budowlane przy obiekcie zabytkowym ZN-4150/179/W/2009 z dnia 17.07.2009 r. wydane przez Zach.Woj.Konserwatora Zabytków w Szczecinie.
- 1.11. Uzgodnienie projektu przez Kurię Metropolitalną Szczecińsko-Kamieńską.

2. Przedmiot opracowania.

Przedmiotem opracowania jest remont elewacji kościoła filialnego pw.św Anny w Babinku, 74-111 Lubanowo, gmina Banie nr działki 71-objektu wpisanego do rejestru zabytków A-160 z dn.19.01.2004 r.

3. Zakres opracowania.

- 3.1. Zakres opracowania obejmuje dwa etapy realizacji, które stanowią kolejno:

faza I -remont elewacji wieży

faza II -remont pozostałych elewacji wraz z wykonaniem opaski betonowej wokół ścian zewnętrznych

pozosytale fazy w/g odrębnego opracowania projektowego

faza III -naprawa i zmiana pokrycia dachu

faza IV -renowacja okien witrażowych

faza V -odtworzenie zegara wieży

- 3.2. W zakresie opracowania projektowego remontu wszystkich elewacji znajduje się:

dotyczy fazy I i II

- wykonanie rusztowań zewnętrznych
- odbitcie istniejących tynków
- rozbiórka uszkodzonych gzymsów i wykonanie ich naprawy
- rozbiórka uszkodzonych dekoracyjnych elementów betonowych i wykonanie ich naprawy
- wykonanie renowacji gzymsów i elementów z tynków ciągnionych
- wykonanie nowych tynków gładkich
- malowanie elewacji
- renowacja drewnianych drzwi wraz z okuciami
- wykonanie opierzeń, nowych rynien i rur spustowych

dotyczy fazy I

- renowacja okiennic drewnianych wieży

dotyczy fazy II

- wykonanie opaski betonowej ze spadkiem wokół ścian zewnętrznych (oraz wykonanie kamiennych koryt przy rurach spustowych)

Zmiana pokrycia dachu nie wchodzi w zakres niniejszego opracowania projektowego.

pokrycie i ekspertyza dachu w/g odrębnego opracowania

Projekt nie obejmuje także swoim zakresem renowacji okien witrażowych

4. Zagospodarowanie terenu.

Niniejsze opracowanie projektowe nie obejmuje swoim zakresem zagospodarowania terenu.

Zagospodarowanie terenu bez zmian.

5. Opis stanu istniejącego.

5.1. Lokalizacja

Babinek-wieś folwarczna położona przy trasie Gryfino-Banie, w odległości 4 km na zachód od Lubanowa. W średniowieczu osada wchodziła w skład domeny bańskich Templariuszy i przez nich prawdopodobnie założona. W okresie nowożytnym mieścił się tuataj folwark z kamienno-ceglanymi zabudowaniami oraz pałacem z VIII wieku i parkiem krajobrazowym. Po roku 1945 wieś nosiła nazwę Batoryn.

Kościół usytuowany jest w centrum wsi, przy skrzyżowaniu dróg, po wschodniej stronie ulicy, na wysokości pałacu. Teren wokół kościoła jest lekko wzniesiony i otoczony zabytkowym murem z dwiema bramkami. Wydzielony plac stanowi obszar cmentarza przykościelnego.

5.2. Historia obiektu

Kościół wzniesiony na przełomie XIII i XIV wieku pierwotnie na planie prostokąta, bez wieży i wyodrębnionego prezbiterium. Ściany wzniesiono z głazów narzutowych nieznacznie tylko przyciosanych, dokładnie obrobiono jedynie narożniki. W pocz. XX wieku w południowej ścianie nawy był gotycki, ostrołukowy portal. W wyniku przebudów w XIX i XX wieku kościół zatracał cechy budowlanej gotyckiej. W XVIII wieku dobudowano wieżę o konstrukcji ryglowej, zwieńczoną latarnią. W 1907 roku, po zniszczeniach wynikających z pożaru kościoła, świątynię przebudowano. Wybudowano od strony południowej nową wieżę i przedłużono prezbiterium zamykając je apsydą. Wówczas kościół otrzymał swoją neoromańską formę i detal. U zbiegu elewacji północnej wieży z korpusem nawy dobudowano zakrystię. Elewacje otynkowano, przesłaniając relikty pierwotnego założenia. Dach prawdopodobnie pokryto łupkiem. Świątynia służyła wspólnie ewangelickiej i była kościołem filialnym parafii w Pacholętach. Patronem była Królewska Rada Dóbr Rodzinnych.

W 1945 roku kościół nie został zniszczony. Zachowało się wiele elementów wyposażenia. Kościół został poświęcony 28 lipca 1946 r. p.w. św. Anny.

5.3. Rzut

Kościół orientowany, salowy, na planie prostokąta 22,10x11,30 m, z półkolistą apsydą o szerokości 7,50 m. Wieża na rzucie kwadratu o boku 4,70 m. Przy ścianie wieży, od strony wschodniej, zakrystia na rzucie prostokąta 4x3 m. Wejście do nawy od strony południowej poprzez mały przedsionek.

5.4. Bryła

Obecny kształt kościoła jest odbiciem ostatniej, neoromańskiej przebudowy. Jest to więc budowla salowa z apsydą, wieżą i zakrystią. Nawa o kształcie prostopadłościennym przekryta została dachem dwuspadowym o nachyleniu 45 st. W części wschodniej nawę zamyka apsyda przekryta dachem stożkowym. W elewacji południowej do nawy przylega poprzedzony niewielkim przedsionkiem, portal zwieńczony trójkątnym tympanonem. Przedsionek pokryty dwuspadowym daszkiem.

Wieża na rzucie czworoboku o szerokości 1/2 nawy, została zwieńczona ośmioboczną latarnią, a następnie dachem namiotowym.

W narożniku zachodniej ściany nawy i północnej ściany wieży dobudowano zakrystię.

5.5. Elewacje

Elewacja zachodnia

Elewacja zachodnia z wieżą i zakrystią. Wieża znajduje się w części środkowej elewacji. Założona na rzucie kwadratu, w wyższej partii przechodzi w rzut ośmioboku. Zwieńczenie stanowi hełm w formie ośmiobocznego ostrosłupa. Zarówno wieża jak i zakrystia osadzone są na cokole odsadzonym od ściany i zakończonym betonowym okapnikiem. Sam cokół wymurowany z dużych kamieni granitowych.

Narożniki wieży i zakrystii ujęte lizenami z resztkami boniowania. Pod gzymsem zakrystii fryz arkadkowy, który powtarza się także pod gzymсами wieży (i gzymсами pozostałych elewacji). Elewacje wieży posiadają bogatsze zdobienia niż pozostałe elewacje kościoła. Dokładny opis elementów dekoracji w/g opracowania badań elewacji oraz rysunków inwentaryzacji elewacji.

Od strony południowej ściany wieży zlokalizowany jest portal wejściowy, prostokątny od góry zamknięty łukiem. Ościeża uskokowe z dwiema służkami zakończonymi kapitelami kostkowymi. Do wejścia prowadzą granitowe stopnie.

Elewacja wschodnia

Elewacja wschodnia to prostokątna ściana zamykająca korpus kościoła. Krawędzie szczytu podkreślone fryzem schodkowym. W szczycie masywna kostka, obecnie bez zwieńczenia. W ścianie powyżej dachu apsydy rozmieszczone symetrycznie szczelinowe okna. Ściany apsydy nakryte stożkowy dachem stoją na lekko odsadzonym niskim cokole wymurowanym z łamanego granitu. Ściana podzielona boniowanymi lizenami. W trzech polach czołowych umieszczono łukowe okna. Pod gzymsem wieńczącym fryz arkadkowy.

Elewacja południowa

Elewacja południowa korpusu kościoła została przedzielona na dwie równe części poprzez umieszczenie w partii środkowej ryzalitowanego portalu wejściowego. Ryzalit zwieńczony jest trójkątnym szczytem i nakryty dwuspadowym daszkiem. W portalu umieszczono masywne dwuskrzydłowe drzwi ze stalowymi okuciami. Ich obramienie stanowi płytki portal flankowany na krawędziach ryzalitu boniowanymi filarami z prostymi profilowanymi głowicami. Ościeża podobnie jak przy wejściu do wieży uskokowe z dwiema służkami zakończonymi kapitelami kostkowymi. Jednakże naświetle w tym wypadku wypełnia dekoracyjne przeszklenie. Płaska ściana powyżej dekorowana płaskim rytym imitującym ciosy. Trójkątny szczyt wsparty na masywnych konsolach. Ścianę szczytu wykańcza fryz schodkowy z arkadkami. W środkowej części

szczytu dwa małe szczelinowe okna.

Od strony zachodniej wkomponowano dwupiętrową blendę z oknami. W jej dolnym poziomie znajduje się proste biforium przedzielone filarem. W górnej części blendy cztery pojedyncze okna zamknięte łukami, wsparte na kolumnkach z głowicami kostkowymi dostawionymi do filarków międzyokiennych.

Od strony wschodniej zlokalizowano okno zamknięte łukiem, w partii łuku obramione rytem imitującym ciosy. Gzyms podkreślony fryzem arkadkowym, zakończonym w narożnikach masywnymi konsoalami.

Elewacja północna

Skomponowana tak jak elewacja południowa. Zamiast środkowego ryzalitu umieszczono wysokie okno zamknięte łukiem.

5.6. Dane konstrukcyjno-materiałowe.

Konstrukcja ścian kościoła mieszana kamienno-ceglana.

Ściany zewnętrzne

Pierwotny mur kamienny ścian kościoła (którego fragmenty widać na ścianie pd i pn., wykonano z nieregularnych polnych kamieni granitowych na twardej zaprawie wapiennej i posadowiono również na ławach kamiennych granitowych z odsadzką. Narożniki i fragment zachowanego w ścianie pd. portalu wykonano z obrobionych kamieni.

Mur ceglany późniejszy (po 1907 r.) wykonano z cegły ceramicznej pełnej maszynowej w układzie krzyżowym.

Ściany zewnętrzne nawy kamienno-ceglane

- ściany zewn. nawy- kamienne gr. 110 i 140 cm powyżej ceglane w grubości muru kamiennego (do poziomu stropu drewnianego)
- ściany zewn. wieży ceglane gr 68 cm
- ściany zewn. zakrystii ceglane gr. 38 cm
- ściany zewn. - szczyty dachu nawy ceglane gr.46 cm
- ściany zewn. apsydy ceglane gr. 54 cm

Ściany zewnętrzne-detale, tynki

Prefabrykaty betonowe -narożne konsole, płyciny fryzu arkadkowego, fryzu schodkowego, kapitele kostkowe kolumnek, konsole i elementy gzymsu 3 piętra wieży.

Odlewy wykonane na stalowym zbrojeniu. Wierzchnia warstwa z twardego betonu

Elementy wykonane w technice ciągnionej z tynku cementowo-wapiennego -profilowane gzymsy, kapitele i bazy pilastrów, bazy kolumnek, służki w portalach.

Tynki gładkie na murze ceglanym, cementowo-wapienne gr.1,5 cm.

Tynki gładkie na murze kamiennym, cementowo-wapienne grube, wielowarstwowe. Warstwa wierzchnia o małej grubości wykonana z twardej zaprawy zatartej na gładko.

Parapety i okapniki cokołów wykonane w twardej zaprawie cementowo-wapiennej z dużą ilością cementu.

Całość elewacji malowana była malowana.

Fundamenty

Posadowienie ścian nawy na fundamencie kamiennym z polnych kamieni granitowych o nieregularnych kształtach, z odsadzką.

Posadowienie ścian wieży i zakrystii oraz apsydy na fundamencie z łamanego kamienia granitowego.

Stropy

Nad nawą strop drewniany, belkowo-wsuwkowy. Belki i poprzeczki fazowane.

Nad kruchtą- strop belkowy, wsuwkowy.

Apsyda przekryta sklepieniem krzyżowo-żebrowym. Żebra spływają na wsporniki w kształcie odwróconego stożka.

W zakrystii- strop płaski, tynkowany z podsufitką.

W wieży stropy drewniane na belkach drewnianych

Więźba

Więźba dachowa nad nawą drewniana, krokwiowo-wieszarowo-jętkowa, dwustolcowa.

Konstrukcja chełmu wieży i apsydy (prawdopodobnie też) także drewniana krokwiowa.

Dach

Pokrycie dachu z blachy cynkowej łączonej na rąbek stojący, na deskowaniu.

Schody

Schody na chór drewniane, zabiegowe. W wieży-proste drabiniaste lub prowadzone bezpośrednio przy ścianach.

Posadzki

W nawie i apsydzie posadzki z płytek ceramicznych o wklęsłych wzorach.

W kruchcie posadzka z cegły.

Na poziomach wieży deskowanie na belkach drewnianych.

Stolarka drzwiowa

W południowym portalu wejścia do nawy, drzwi dwuskrzydłowe z zaświatem. Skrzydła drzwiowe o konstrukcji ramowej-drewnianej na metalowych zawiasach pasowych.

Drzwi portalu południowego wejścia do wieży, analogicznie rozwiązane, jedynie nadproże wypełnione, bez zaświatła. Drzwi wewnętrzne, za wejściem dwuskrzydłowe płycinowe, masywne.

Stolarka okienna

Drewniane żaluzje w oknach wieży na poziomie dzwonami i na poziomie powyżej. Żaluzje otworów okiennych poziomu dzwonów nieotwierane, jednakże demontowalne, mocowane poprzez uchwyty boczne. Żaluzje otworów okiennych poziomu nad dzwonami otwieralne z zawiasami.

Okna

Okna witrażowe w listwach ołowianych, w żelaznych ramach.

Zegar

Zachowała się stalowa tarcza zegara wieży (strona zach. i pd.), jednakże silnie skorodowana.

5.7. Wykończenie wewnętrzne .

Wnętrze jednonawowe, przekryte stropem drewnianym, belkowym. Prezbiterium zamknięte apsydą, sklepioną.

Chór organowy drewniany, na słupach drewnianych, balustrada drewniana płycinowa.

tynki

- wewnętrzne cementowo-wapienne

Zachowało się wiele elementów XVIII wiecznego wyposażenia tj. rzeźbione główki amorków, relikty ołtarza ambonowego oraz wyposażenia z przełomu XIX i XX w. np. płyty kamienne nagrobne rodziny Lenke (ostatnich właścicieli majątku), podstawa ołtarza, ambona, organy, chrzcielnica i dzwon.

5.8. Instalacje.

- elektryczna, odgromowa, deszczowa (z doprowadzeniem wód opadowych na grunt)

5.9. Dane ogólne.

Wysokość budynku:	31,37 m (wys. wieży)
Powierzchnia zabudowy:	319,65 m ²
Powierzchnia netto budynku:	270 m ² (bez poziomów w wieży)
Kubatura	4321 m ³

6. Opis stanu technicznego elewacji.

6.3. Zakres prac remontowych dotychczas wykonanych.

W roku 2006 wykonano izolację p.wodną fundamentów i skuto zawilgocone tynki na elewacjach. Pozwoliło to na osuszenie ścian zewnętrznych, ale również odsłoniło mur kamienny z pozostałością kamiennego portalu w ścianie elewacji południowej.

6.1. Opis stanu zachowania elewacji kościoła (zawarty w programie prac konserwatorskich opracowanym przez dr H.Zyzik)

Na wszystkich elewacjach, dokonując oglądu z poziomu terenu, rozpoznano następujące rodzaje zniszczeń elementów architektonicznych:

- elewacja na całej powierzchni zanieczyszczona
- tynk spękany lub odspojony
- widoczne wtórne reperacje powierzchni tynkowych
- wypłukana powierzchnia powłok malarskich
- zniszczenia gzymsów ceglanych (niewłaściwa lub uszkodzona obróbka blacharska)
- ubytki w elementach zewnętrznych dekoracji fragmentami stan bardzo zły
- czarne lub ciemnozielone zacieki pochodzące z wadliwych obróbek blacharskich
- obróbki blacharskie w złym stanie technicznym
- brak właściwego odprowadzenia wody deszczowej(brak odwodnienia dachu apsydy oraz dachu zakrystii)
- brak poziomej opaski szczelnej zabezpieczającej elewację przed zalewaniem (zachowany fragment przy wejściu głównym-zatopione w betonie otoczaki)
- brak koryt kamiennych lub betonowych dla wody z rur spustowych co powoduje zachlapywanie elewacji

Mury

Obecny stan murów po wykonaniu izolacji fundamentów jest dość dobry. Silne zawilgocenie, widoczne na zdjęciach z 2004 roku ustąpiło. Pozostają fragmentami miejsca zawilgocone, w których proces osuszania jeszcze się nie zakończył. Widoczne są także ślady zamakania wynikające z niewłaściwych lub uszkodzonych obróbek blacharskich, a także powstałe na skutek zachlapywania elewacji w miejscach powyżej styku z gruntem.

W ścianie elewacji północnej i symetrycznie po tej samej stronie w elewacji południowej widać wyraźne zarysowania pionowe w murze kamiennym.

Cegły gzymsów znajdujące się bezpośrednio pod opierzeniem dachu na skutek działania wody i mrozu poluzowały się i skruszyły.

Odsłonięty mur ceglany wieży - cegły powierzchniowo wykruszone, pojedyncze cegły zlasowane, wypłukane fugi.

Tynki

Stan tynków na elewacjach jest zły. Większość tynków na wieży oraz ścianach zakrystii odspoiła się od muru ceglano i osypała. Pozostałe są popękane i spęcherzone. Powierzchnia wypłukana przez wodę opadawą.

Elementy betonowe

Elementy cementowe detali są w dużej mierze zniszczone. Szczególnie dotyczy to gzymsów i

parapetów. W części 3 piętra wieży spory fragment gzymsu po prostu odpadł. Powierzchnie detalu płycin-fryzu arkadkowego i schodkowego zachowały się w większości w dobrym stanie, powierzchnia w małych fragmentach popękana, z ciemnymi zaciekami i widocznym porostem mikroorganizmów

Bazy i kapitele kolumn z popękaną i wypłukaną powierzchnią.

Na wszystkich elementach betonowych silne ślady porostu mikroorganizmów (szczególnie na parapetach, okapnikach i górnych płaszczynach gzymsów), a także ciemne zacieki powstałe z nieszczelnych obróbek blacharskich.

Przy nakrywach betonowych gzymsu 3 piętra wieży (na styku z częścią osmioboczną) widoczna roślinność ukorzeniona.

Betonowe nakrywy krawędzi dachu korpusu głównego dobrze zachowane, wypłukane jednakże połączenia pomiędzy nimi.

Elementy w tynku ciągnionym

Wyprawa tynkowa gzymsów korpusu głównego, wieży oraz apsydy w dużych fragmentach odpadła, pozostała ma wyraźne spękania oraz ślady porostu mikroorganizmów oraz ciemne zacieki.

Dolne partie trzonów słuzek portalowych pokruszone (odsłonięte fragmenty zbrojenia).

Trzony kolumnienek biforiów spękanie.

6.2. Uszkodzenia elewacji zostały również pokazane i opisane w części graficznej na rysunkach inwentaryzacji elewacji.

6.3. Pozostałe elementy konstrukcyjne niezwiązane z obecną fazą projektową:

-wieżba w stanie dobrym (deskowanie ewentualnie częściowo do wymiany, należy zwrócić jednakże uwagę na szczelność izolacji pokrycia dachowego)

-stropy drewniane w stanie dobrym

-posadzki w stanie dobrym

7. Zakres prac objętych projektem.

7.1. Przygotowanie robót.

1. Wydzielenie terenu, zagospodarowanie, zabezpieczenie przed dostępem osób niezatrudnionych na plac robót, jednoczesne umożliwienie wiernym korzystanie z kościoła.

2. Roboty konserwatorskie i budowlane remontu elewacji winny być wykonywane z pomostów rusztowań systemowych, zamontowanych zgodnie z instrukcją montażu. Rusztowania winny być ustawione na równym, spoziomowanym podłożu, stężone i zakotwione do budynku za pomocą kotew wklejanych, osadzonych w murze.

3. Obiekt należy zabezpieczyć doraźnie przed działaniem wód opadowych poprzez wykonanie naprawy obróbek blacharskich, rynien, rur spustowych i podokienników zewnętrznych. Pas terenu przyległy do budynku zabezpieczyć przed zbieraniem się opadów. Wody opadowe skierować zgodnie ze spadkiem terenu na stronę północną.

4. Bezpośrednie kierownictwo robót konserwatorskich i budowlanych winno mieć wiedzę, doświadczenie i uprawnienia do prowadzenia robót i podejmowania szczegółowych decyzji technicznych w czasie robót.

5. Organizacja i technologia robót winna zapewnić bezpieczny sposób ich wykonywania z zachowaniem zaleceń określonych w przepisach BHP.

6. Przy pracach konserwatorsko-budowlanych należy zatrudnić osoby dysponujące odpowiednim doświadczeniem i uprawnieniami.

7. Wszystkie urządzenia i sprzęt winny być technicznie sprawne i pozostawać pod fachową kontrolą

8. Zagospodarowanie terenu robót winno zapewniać bezpieczne odległości między składowanymi materiałami do wbudowania, urobkiem z rozbiórek, trasami komunikacyjnymi, stanowiskami prac na terenie i obiektem otoczonym rusztowaniem, na którym będą wykonywane prace konserwatorskie i budowlane.
9. Urobek z rozbiórek winien być posegregowany i składowany w pryzmach lub pojemnikach z przeznaczeniem do usunięcia na określone miejsce.
10. Zagospodarowanie terenu winno niekolidować z trasami komunikacji osób odwiedzających cmentarz lub wiernych korzystających z nabożeństw.
11. W harmonogramie prac konserwatorsko-budowlanych należy uwzględnić godziny nabożeństw lub innych uroczystości związanych z użytkowaniem kościoła. W tym czasie powinien być wykonywany zakres robót nieuciążliwych lub przerwanie prac przy obiekcie.

7.2. Prace budowlano-konserwatorskie.

Niezbędny zakres i rodzaj prac budowlanych i konserwatorskich na elewacjach

7.2.1. Zalecenia projektowe w zakresie napraw elementów architektonicznych i konstrukcji.

Prace wstępne, uzupełniające ocenę stanu technicznego elewacji.

1. Po ustawieniu i zabezpieczeniu rusztowań umożliwiających dostęp do wszystkich elewacji (i osłonięcie ich białymi płachtami) należy przeprowadzić przegląd stanu elewacji z rusztowania (obecnie niedostępnych z racji wysokości), w tym oględzin i badań przyczepności istniejących wypraw tynkarskich wraz ze zlokalizowaniem pustek podtynkowych oraz w celu ustalenia szczegółowego zakresu renowacji wypraw tynkarskich i elementów dekoracji.
2. Sprawdzenie istniejącej izolacji fundamentów.

Oczyszczenie elewacji.

1. W pierwszej kolejności należy usunąć zieleń ukorzonioną na gzymsach wieży.
2. Przeprowadzenie zabiegów biobójczych na całej powierzchni elewacji np. za pomocą preparatu Alkutex Entferner-Impragnierung BFA-f. Remmers (w miejscach silnie zaatakowanych koloniami mikroorganizmów przeprowadzenie zabiegów biobójczych przy użyciu mocniejszego preparatu Adolit M Fluussig-f. Remmers.
3. Skucie odspojonych i zdeintegrowanych tynków XX wiecznych (po oględzinach i sklasyfikowaniu).
4. Po dokonanej ostatecznej klasyfikacji stanu technicznego detalu, usunięcie fragmentów, które zostały wytypowane do demontażu i całkowitej rekonstrukcji.
5. Czyszczenie strumieniowo-ściernie zachowanego tynku i detalu.
6. Wykucie wtórnych napraw i oczyszczenie tych miejsc, aż do pierwotnych warstw posiadających dobrą kondycję struktury budowlanej.
7. Pogłębienie spoin w murze ceglany, sprawdzenie stanu zaprawy wapiennej łączącej kamienie.

Renowacja elewacji

Mury

1. Należy dokonać przeglądu oczyszczonego z tynku muru, w przypadkach destrukcji cegły lub kamienia dokonać przemurowań w niezbędnym zakresie. Wykonać przed zakryciem tynkowym dokumentację fotograficzną murów.

mur ceglany

Wymiana uszkodzonych cegieł-zaprawa np.f.Sto lspo-Trasskalkmortel)

Przemurowania w przypadkach spękanych i wykruszających się cegieł-na głębokość min 1/2 cegły z przewiązaniem na 1 cegłę, stosując cegłę ceramiczną pełną kl.15 MPa.

wzmocnienia ścian kamiennych, zarysowanych

dla ścian murowanych z kamienia lub cokołu z kamienia łamanego, należy zastosować Sever

Profile o śr. 8 mm Brutt Technoloies firmy Brutt Saver. Technologię tę można zastosować również w ścianach ceglanych.

Sklejenie mniejszych pęknięć i wypełnienie pustek w średniowiecznym murze kamiennym zaprawą Asocret-BM f.Schomburg.

Mur kamienny z fragmentem ostrołuku portalu - należy postąpić tak jak z pozostałym murem kamiennym.

-oczyścić z nawarstwień zaprawy wapiennej

-uzupełnienie uszkodzeń spoin zaprawą wapienną dobraną fakturą i kolorem do istniejącej, otynkować

W przypadku podjęcia decyzji Urzędu Ochrony Zabytków o zachowaniu fragmentu jako ekspozycji należy przeprowadzić hydrofobizację muru na eksponowanym fragmencie.

Alternatywnie proponuje się wykonanie zdjęć odkrytych fragmentów kamiennych murów i wykonanie ekspozycji w gablocie zewnętrznej (np. na murze zewnętrznym przed kościołem), a mury otynkować i pomalować w/g projektu kolorystki.

Cokół kamienny (wieży, zakrystii, apsydy)

Skucie zaprawy z cokołu (apsyda).

Po oczyszczeniu z nawarstwień i przeprowadzenie zabiegów biobójczych, należy wykonać hydrofobizacji cokołu.

Uzupełnienie fug pomiędzy elementami kamiennymi masą Funcosil Restauriermortel f.Remmers o odpowiednio dobranym kolorze (do ustalenia po oczyszczeniu kamienia i fug).

Spękania w gzymsach wieńczących oraz pozostałych elementach wykończonych tynkiem ciągnionym

Gzymsy wieńczące w pasach osłabionych należy przemurować.

Na fragmentach pozostałych usunąć odpajające się i spękanie fragmenty tynku, oczyścić oraz pogłębić i rozszerzyć rysy, po czym wypełnić mineralnym materiałem iniekcyjnym do wzmacniania i uszczelniania obiektów murowanych z rysami o rozwarości $>0,2$ mm, np.Funcosil Aussbesserungmortell grob f.Remmers lub innymi o podobnych parametrach.

Zbrojenia odsłonięte (np.służek) oczyścić i zabezpieczyć antykorozyjnie poprzez malowanie farbami antykorozyjnymi miniowymi.

Elementy betonowe

Po oczyszczeniu z nawarstwień i porostów mikroorganizmów, elementy gzymsów usunięte odtworzyć i zainstalować na elewacji za pomocą kotew wklejanych (na bazie żywic poliestrowych).

Wykonanie rekonstrukcji brakujących elementów detalu w zaprawie cementowej przygotowanej na budowie.

Renowacja betonowych nakryw krawędzi szczytu korpusu głównego wraz z rekonstrukcją zwieńczenia szczytu. Z uwagi na brak danych na temat elementu zwieńczenia, w projekcie zaproponowano wykonanie krzyża w zaprawie cementowej.

Wykonanie nowych spadków nakryw betonowych gzymsów wieży.

Napraw betonu dokonywać na bazie specjalistycznej zaprawy Funcosil Aussbesserungmortell grob.

Tynkowanie powierzchni płaskich ścian

tynki gładkie

wykonać jako wielowarstwowe cementowo-wapienne, aż do wyrównania lica ściany, warstwę wierzchnią można wykonać jako utwardzoną

mur ceglany- tynkowanie tynkiem cementowo-wapiennym gładkim

mur kamienny-tynkowanie tynkiem cementowo-wapiennym na siatce stalowej cięto-ciągnionej ocynkowanej,

łączonej z elewacją na dystans poprzez przyspawanie do kotewek stalowych wpuszczanych w spoiny muru kamiennego.

Do wysokości 1 m od poziomu terenu wykonać tynk renowacyjny lub dokonać hydrofobizacji tynku cementowo-wapiennego.

Naprawa elementów w tynku ciągnionym

Na całej długości gzymsów na zwarte, czyste i suche podłoże nanosi się elastyczną, przyklejającą się szpachlówkę i wciska siatkę podtynkową z włókna szklanego przy pomocy wałka z twardej gumy. Po wyschnięciu należy pokryć powłokę szpachlówką. Powłokę kryjącą wykonać z tynku cementowo-wapiennego w oparciu o wykonany szablon zdjęty z profilu istniejącego.

stolarka drzwiowa drewniana i żaluzje drewniane

drzwi

- oczyszczenie drewna z nawarstwień i naprawa uszkodzeń drewna
- zabezpieczenie środkami do ochrony drewna przed ogniem i czynnikami biologicznymi
- malowanie farbą alkidową do wymalowań zewnętrznych
- oczyszczenie okuć z nawarstwień farby i rdzy
- zabezpieczenie antykorozyjne poprzez malowanie farbami antykorozyjnymi miniowymi
- malowanie farbą akrylową do metalu do wymalowań zewnętrznych półmăt

żaluzje

- oczyszczenie drewna z nawarstwień i naprawa uszkodzeń drewna (uzupełnienie brakujących szczelin, naprawa ramiaków)
- zabezpieczenie środkami do ochrony drewna przed ogniem i czynnikami biologicznymi
- malowanie farbą alkidową do wymalowań zewnętrznych
- oczyszczenie elementów stalowych (uchwyty, zawiasy) z nawarstwień farby i rdzy
- zabezpieczenie antykorozyjne poprzez malowanie farbami antykorozyjnymi miniowymi
- malowanie farbą akrylową do metalu do wymalowań zewnętrznych półmăt

Pozostałe fazy remontu (wytyczne projektowe dla przyszłych opracowań):

faza III - Naprawa i zmiana okrycia dachu

- przeгляд konstrukcji drewnianych dachu
- likwidacja nieuszczelnego deskowania
- zabezpieczenie wszystkich elementów drewnianych środkami do ochrony drewna przed ogniem i czynnikami biologicznymi (Ogniochron)
- wykonanie nowego deskowania i izolacji wiatrowej z folii p-e
- wykonanie pokrycia z dachówki ceramicznej

faza IV - renowacja okien witrażowych

- oczyszczenie ram z produktów korozji, zabezpieczenie metalu farbą antykorozyjną i malowanie farbami akrylowymi do metalu do wymalowań zewnętrznych półmăt-czarna
- renowacja szklenia witrażowego poprzez wstawienie ubytków szkła (rekonstrukcja uszkodzonego witraża lub wstawienie neutralnego w kolorze szkła)

faza IV - odtworzenie zegara wieży

- renowacja żelaznych tarcz zegara-oczyszczenie metalu z produktów korozji, rekonstrukcja warsw malarskich tarcz (w/g badań lub analogii), rekonstrukcja brakujących wskazówek

8. Izolacje.

Należy sprawdzić stan wykonanej izolacji fundamentów. Obecnie w większości mury są osuszone. Widoczne ślady zawilgocenia wynikają z nieuszczelnności obróbek blacharskich lub ślady zawilgocenia są najwyraźniejsze w części cokołu apsydy (wynikają z zalewania elewacji w wyniku ukształtowania spadków terenu).

Należy wykonać izolację hydrofobową ścian i tynków do wysokości 1 m od poziomu terenu. Można użyć do tego preparatu np. Hermon lub innych.

9. Dane o wpływie na środowisko

Roboty konserwatorskie i budowlane przy remoncie elewacji nie należą do grupy klasyfikowanej jako szczególnie szkodliwej dla środowiska i zdrowia ludzi lub mogących pogorszyć stan środowiska.

Nie będą też występować szkodliwe warunki w miejscu pracy i otoczeniu w rozumieniu przepisów o ochronie środowiska i uciążliwości w rozumieniu przepisów techniczno-budowlanych, takich jak:

- szkodliwe promieniowanie i oddziaływanie pól elektromagnetycznych
- hałas i drgania

- zanieczyszczenie powietrza gazami i pyłami
- zanieczyszczenie gruntu i odprowadzanych ścieków

10. Oświetlenie zewnętrzne.

Proponuje się wymianę oprawy oświetleniowej nad wejściem głównym do kościoła.

11. Obróbki blacharskie.

Należy wykonać napraw obróbek blacharskich dachu z blachy cynk-tytan. (jako prace doraźne, zabezpieczające).

W fazie wykonania nowego pokrycia dachów, wykonać nowe wraz z nowym orynnowaniem.

12. Rynny i rury spustowe.

Z blachy cynk-tytan spatynowanej na kolor ciemnoszary.

Należy wykonać odwodnienie dachu apsydy oraz zakrystii.

Odwodnienie dachu zakrystii poprzez podłączenie do ist. rury spustowej odprowadzającej wodę z dachu korpusu głównego.

13. Odwodnienie terenu

Projektuje się paskę wokół ścian ze spadkiem 3% betonowa z otoczkami szer.60 cm (do wykonania w fazie II), a następnie wykonanie chodnika z płyt betonowych szer. 60 cm stanowiącego obejście kościoła. Spadki w terenie należy wyznaczyć, tak aby nie następowało zalewanie elewacji wynikające z ukształtowania otaczającego terenu. W tym celu pomiędzy pasem z otoczkami, a chodnikiem można wykonać rodzaj płytkiego koryta betonowego ze spadkiem kierującym wodę w stronę północnej części cmentarza przykościelnego. Szerokość takiego płytkiego koryta (o profilu lekko zaokrąglonym) około 20 cm (głębokości około 3 cm)

Należy wykonać kamienne koryta dla rur spustowych

14. Kolorystyka elewacji.

14.1. Badania elewacji

ściany i elementy betonowe NCS S 0505 -Y20R kremowo-biały

elementy drewniane (drzwi, żaluzje) NCS S 4040-Y70R ciemny brąz

14.2. Propozycja projektowa kolorystyki elewacji.

Malowanie elewacji farbami silikatowymi. Wszystkie elementy dekoracji oraz ściany należy pomalować tym samym kolorem.

Projektuje się kolor kremowobiały (znacznie rozbielony) w/g **NCS S 0603-Y20R**

Dla elementów drewnianych żaluzji oraz drzwi wejściowych ciemnobrązowy w/g **NCS S 5030-Y70R** półmat.

Okucia drzwiowe i okiennic **RAL 9004** czarne półmat.

Pokrycie dachu dachówką ceramiczną w kolorze grafitowym.

Należy dokonać przeglądu instalacji odgromowych.

Przed wymalowaniem należy wykonać próbę na ścianie 100x100 cm oraz próbę na drewnie (dla koloru stolarki) wybranych kolorów w celu ostatecznej akceptacji przez nadzór autorski i konserwatorski.

15. Atesty.

- Wszystkie materiały użyte do realizacji struktury budowlanej, wykończenia i wystroju oraz wyposażenie technologiczne muszą posiadać atesty dopuszczające je do stosowania w budownictwie w zakresie swego zastosowania.
- Podane na rysunkach wymiary należy sprawdzić na budowie.
- W stosunku do użytych w projekcie materiałów wykończeniowych oraz typów rozwiązań dla elementów budowlanych, dopuszcza się wprowadzenie innych, tożsamyh, nie odbiegających jakością, ceną od podanych rozwiązań oraz spełniających wymogi konserwatorskie, każdorazowo do uzgodnienia z nadzorem autorskim oraz konserwatorskim.

opracowała
mgr inż. arch. Hanna Balcerek